

A víz megítélése kettős

A Kárpát-medence környezetvédelmi-ökológiai szempontból a világ legérzékenyebb területei közé tartozik. Ezért az aktuális természeti folyamatok (mint például globális felmelegedés) közvetlen és közvetett hatásai gyakrabban jelentkeznek mindennapi életterünkben. Messzire nem kell visszatekintenünk, Kőszeg és jónéhány környékbeli község számára 2009. június 24. egy rossz emlék, nehéz felejtene annak, aki látta, hogy a belvárost víz borította el. Rövid idő alatt nagy mennyiségű csapadék zúdult a hegyvidékről a legrövidebb úton a város felé. Majd alig telt el öt év és hasonló időjárási helyzetek kialakulása után Kőszeg mellett több környékbeli település – Bucus, Sé, Perenye majd később Narda és Felsőcsatár – lakossága is elszenvedte a csapadékvíz okozta károkat.

A víz megítélése kettős. Az előbbi példákban, mint potenciális veszélyforrás jelenik meg, de mégis ez az egyik legfontosabb erőforrás, melyet Földünk az emberiségnek nyújt. Ennek ellenére gyakorta mostohán kezeljük az élet e létfontosságú építőelemét. Hosszasan taglalhatók azok a folyamatok, amelyek eredményeképpen a **víz egyre kisebb mennyiségben és egyre rosszabb minőségben áll rendelkezésünkre.** Ezért növekszik azon régiók és területek száma, ahol stratégiai fontosságúvá válik a fenntartható vízkezelés, a vízkészletek megtartása.

Hazánkban – az éghajlatkutatók szerint – a globális felmelegedéssel összefüggésben a nyári csapadékmennyiség csökkenése várható. Mindezt a szakma nemzetközi képviselői megerősítik, véleményük szerint a hőmérséklet emelkedése regionális vízhiányhoz vezet, mindennek szélsőséges esete aszályosodás, illetve sivatagosodás is felmerülhet. Ugyanakkor, ha van víz, akkor az erősödő párolgás velejárója lehet – különösen a nagy kiterjedésű, mesterséges felületeken, így városokban – intenzív felhőszakadás, zivatartevékenység. Az ezredforduló után indított VAHAVA (változás-hatás-válaszadás) program megállapítása szerint **Magyarországon hosszú távon fokozatos felmelegedés, a nyári csapadék mennyiségének csökkenése és egyes szélsőséges időjárási események gyakoriságának, valamint intenzitásának növekedése várható.** Ezért érdemes a vízkezelés és a vízmegtartás témájában tanulmányozni azokat a tapasztalatokat, amelyek olyan helyeken halmozódtak fel, ahol a fentebb említett szélsőségek az időjárásnak szintúgy velejárója.

Joggal merülhet fel a kérdés azzal kapcsolatban, hogy **mit tehetünk környezetünk élhetőségének fenntartása érdekében?**

A települések – különösen a nagyobb népességet tömörítő városok – az ökológiai-környezeti rendszerek részeként „oda-vissza” kapcsolatban vannak a természettel. Nyersanyagokat, vizet, energiát vesznek fel, amelyeket termékekké és szolgáltatásokká alakítva elfogyasztanak illetve egy jelentős hányadukból törvényszerűen hulladék (energia, légnemű, folyékony, szilárd) keletkezik a folyamat során.

A háztartások főleg folyékony- (szennyvíz), szilárd- (kommunális) és légnemű- (füstgáz) hulladékkal terhelik a környezetet.

Az egyes hulladékok kezelésére különféle módszerek ismertek, legtöbbször törvény által szabályozva. A településekhez kötődő kommunális infrastruktúra-elemek közül a legbonyolultabb és legtöbb ráfordítást igénylő rendszer a közüzemi víz- és csatornahálózat kialakítása és fenntartása. Amíg a háztartási szilárd hulladékot szervezeten összegyűjtve és a

megfelelő védelemmel ellátott lerakóra szállítva a természet gondjaira bízunk feldolgozás céljából és a füstgáz is javarészt beépül/szétoszlik a környezetbe/levegőbe, ugyanakkor **a szennyvízkibocsátás során valós veszély a városi vagy városkörnyéki vizek elszennyeződése felszínen és felszín alatt egyaránt.**

A túlzott nitrogén-, foszfor-, só- és nehézfém-terhelés a legkülönbözőbb biológia és kémiai degradáló hatásokat eredményezheti a vizekben. Ezek a vizek azonban dinamikus kapcsolatban vannak egymással és minőségük alapvetően meghatározza a környezet és az életünk minőségét is.

A települések csatornahálózatát nemcsak a háztartási szennyvizek terhelik, hanem a már emlegetett, időszakosan megjelenő, nagy mennyiségű csapadék is. Az újságokban, hírekben **villámárvizekként** aposztrofált jelenség olyan településeken jelenik meg, amelyek legalább részben domb- vagy hegyoldalon fekszenek. Nagyon fontos szerepe van az árvizek kialakulásában a burkolt felületeknek, amelyek nem engedik a csapadékot beszivárogni, hovatovább még a lefolyás sebességét is gyorsíthatják. Tulajdonképpen itt kerekké is válik a folyamat. A felszínre hulló csapadék egy része, ha tud beszivárogni, és a talajvízszintet emeli. A többi, minimális párolgási veszteséggel beszivárogni nem tudó víz lefolyik és nyitott csatornarendszer esetén a szennyvizekkel keveredve és tisztítva kerül a befogadóba.

„Kőszeg város csapadékvíz-elvezetési rendszerének fejlesztése ” című, TOP-2.1.3-15-VS1-2016-00019 azonosító számú pályázathoz kapcsolódóan, szemléletformáló akció megvalósítása.